

Yüksek Öğretimde Kapasite Sorunu için

Uzaktan Eğitim Yaklaşımı

Özlem Ozan, Yasin Özarslan

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, 26480 Meşelik, Eskişehir
ozlemozan@gmail.com, ozarslan@ogu.edu.tr

Özet: Bu çalışmada, Türkiye'deki yüksek öğretimde kapasite sorunu, "Yükseköğretimi Talep Eden ve Yerleşen Aday Sayıları", "Örgün Yükseköğretim Programlarının Kontenjanları ve Yerleşen Öğrenci Sayıları" ve "Üniversitelerin 2006 - 2007 Öğretim Yılı Öğrenci, Öğretim Üyesi\ Elemanı Sayıları" ile ortaya konulmuştur. Bu bağlamda kapasite artırımı için bilgi ve iletişim teknolojileriyle desteklenen uzaktan eğitimin yaklaşımının alternatif bir açılım olabileceği savunulmuş ve önerilerde bulunulmuştur.

Giriş

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda Yükseköğretim, "Milli eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan her kademedeki eğitim - öğretimin tümüdür." şeklinde tanımlanmaktadır. Aynı kanuna göre Yükseköğretim Kurumları; üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokullarıdır [1].

Bilgi toplumuna ve ekonomisine geçiş sürecinde değişik toplum kesimlerinin üniversiteden artan beklentileri Şubat 2007'de Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi raporunda [2] şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Daha fazla öğrenciye ve daha geniş bir yaş grubuna eğitim vermek, diğer bir ifade ile "yığınlaşmak"(massification),
2. Hızla üretilen yeni bilgilerin ve oluşan yeni bilgi alanlarının tümünü kapsayacak şekilde programlarını genişletmek (academic expansion),

3. Eğitimde, mezunların iş bulabilmesi, araştırmada ise bilginin yanısıra uygulamaya yönelmek (relevance),
4. Toplumla güçlü köprüler kurarak, bölgesel ve ulusal kalkınmaya daha fazla katkıda bulunmak,
5. Paydaşlarına hesap verebilen, açık ve saydam yönetim modelleri geliştirmek (accountability),
6. Tüm bu beklentileri, giderek görel olarak azalan kamusal kaynaklar ile karşılayabilmek

Söz konusu raporda artan beklentiler ile azalan kamu kaynakları arasında sıkışan üniversitelerin, daha fazla özerklik (autonomy) sağlayarak, gelir kaynaklarını artırıp çeşitlendirmek ve daha verimli yönetim modelleri geliştirmek için yeni arayışlara girdiği de belirtilmektedir. Bu bağlamda bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı uzaktan eğitim yaklaşımı Türkiye içinde alternatif bir açılmıdır.

Yüksek Öğretimde Kapasite Sorunu

Yüksek öğretimde kapasite yetersizliği üniversiteler önünde bir yığılma oluşturmaktadır. Tablo 1'de görüldüğü üzere 2008 yılında üniversite sınavına başvuran 1.646.376 adayın yalnızca %50,63'lük bir kısmı olan 833.515 aday bir yüksek öğrenim kurumuna yerleştirilebilmiştir. Başvuran bu adayların %5,98'i sı-

navsız ve %8,58'i ÖSS ile toplamda %14,56'sı bir önlisans programına, %16,11 bir lisans programına ve %19,95'i ise bir açık öğretim programına yerleştirilebilmiştir. 2006 ve 2007 yıllarına baktığımızda ise üniversiteye girmek isteyen adayların ancak %35'lik bir diliminin bir yüksek öğretim kurumuna yerleşebildiği görülmektedir. 2008 yılındaki artışta, Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 2007 yılında aldığı üniversite kontenjanlarındaki artış kararı etkili olmuştur [2]. Diğer taraftan Tablo 2'e baktığımızda örgün yükseköğretim programlarında mevcut kontenjanların bir kısmının boş kalması da çelişki bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. 2008 yılında devlet üniversitelerinde 6.737 ve vakıf üniversitelerinde 9.658 kontenjan boş kalmıştır.

Tablo 1'de görüldüğü üzere öğrenci seçme sınavına girenlerin sayısı ortaöğretimden mezun olanların sayısının neredeyse üç katına ulaşmıştır. Bu sebeple yükseköğretim kuruluşları önündeki yığılmanın nedenlerini açıklayabilmek için başvuruların türlerini incelememiz gerekmektedir. Başvurular dört ana kaynaktan gelmektedir. Bunlar; ortaöğretimin son yılında olup mezun olması beklenenler, daha önce seçme sınavına girerek başarısız olanlar, daha önceki yıllarda yükseköğretime yerleştirilmiş ama memnun olmayanlar ile bir yükseköğretim kurumundan mezun olmasına karşın farklı bir alanda öğretim görmek isteyenlerdir. Başvuruların çok büyük bir kısmını ilk iki kesim oluşturmaktadır. Görüldüğü üzere talep dikkate alındığında, her ne kadar yüksek öğretim kurumlarının sayısında ve kontenjanlarında artış olsa da üniversitelerin sağladığı arz kapasitesi oldukça düşüktür.

Türkiye'de Yüksek Öğretimin Mevcut Durumu

Yükseköğretim Stratejisi Raporunda belirtildiği üzere Türkiye'de hükümetler sürekli olarak halktan gelen yükseköğretimde kapasite

artırılması isteğinin baskısını hissetmiş, bunu karşılamak için büyük yatırımlara gitmeden kapasite artışını sağlayacak çözüm yolları arayışına gitmişlerdir. Bunlardan birincisi açıköğretimin geliştirilmesi olmuştur. Açıköğretim Türkiye'deki yükseköğrenim öğrencilerinin % 35'i gibi çok yüksek bir oranına hizmet vermektedir. Bulunan ikinci çözüm yolu "ikinci öğretim"i geliştirmek olmuştur. Ancak bu yaklaşımlar da yüksek öğretimdeki arz-talep dengesizliğini giderememiştir. Bunun yanı sıra Tablo 3'teki rakamlara baktığımızda Türkiye'de yüksek öğretimin mevcut durumunda da kapasite açısından halen sıkıntılı olduğu görülmektedir. Tablo 3'te öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısına baktığımızda devlet üniversitelerinde ortalama 74 ve vakıf üniversitelerinde ise bu rakamın 49 olduğu görülmektedir. Bu rakamlar Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi Raporuna göre batı ülkelerindeki düzeyin çok üzerinde olmakla birlikte bu oran Avusturya, Belçika, Almanya ve Hollanda da 10'un, Norveç, ABD, Finlandiya'da 15'in ve diğer Avrupa Ülkelerinde 20'nin altındadır. Bahsi geçen rakamlara üniversite bazında baktığımızda yeni kurulan üniversitelerin öğretim üyesi sayısı bakımından zayıf kaldığı açıkça görülmektedir. Yine söz konusu raporda belirtildiği gibi Türkiye'deki yüksek öğrenci-öğretim üyesi oranı, öğretim elemanlarının çok yüksek ders yükleri taşımasına neden olmakta, bu hem eğitimin kalitesini düşürmekte hem de kendi gelişmesini engellemektedir. Yükseköğretim elemanlarına ilişkin sayısal saptamalar, yükseköğretim kurumlarındaki elemanların niteliği hakkında bilgi vermemektedir. Yükseköğretim sistemlerinin başarısı büyük ölçüde öğretim elemanlarının niteliğine bağlıdır.

Uzaktan Eğitim

Endüstrileşme ve sonrasında bilgi toplumuna dönüşüm süreciyle birlikte dünya üzerindeki hemen her toplum bu hızlı değişime ayak uydurmak durumunda kalmış, değişen toplumsal ve ekonomik ihtiyaçlara göre yeni eğitim

modelleri arayışlarına girmiştir [3]. Bu arayışlar sonucunda ortaya çıkmış bir yaklaşım olan uzaktan eğitim, tarihsel süreç içerisinde geleneksel eğitim sisteminin erişemediği veya yetersiz kaldığı durumlarda destek olarak kullanılagelmiştir.

Uzaktan eğitimin, dünya genelinde algılanışında değişiklik yaratan üç temel eğilim ve kırılma noktası ise 1700'lü yıllarda mektupla öğretim, 1920'li yıllarda elektronik teknolojinin gelişmesi ile elektronik ders materyalleri ile öğrenimin başlaması, 1960'larda uzaktan

		Talep Eden Aday Sayıları			Yerleşen Aday Sayıları				
		ÖSYS	Tercih Durumu		Önlisans		Lisans	AÖF	Toplam
		Başvuran	Hakkı Olan	Gönderen	Sınavsız	ÖSS ile			
2008	%	100	95,66	71,67	5,98	8,58	16,11	19,95	50,63
		1.646.376	1.574.928	1.179.944	98.530	141.323	265.230	328.432	833.515
	Son Sınıf Düzeyinde	287.132				47.677	71.462	28.837	147.976
	Önceki Yıllarda Yerleşmemiş	913.344				142.495	164.750	185.658	492.903
	Daha Önce Yerleşmiş	377.796				45.961	25.620	93.041	164.622
	Bir Yükseköğretim Programını Bitirmiş	68.104				3.720	3.398	20.896	28.014
					Toplam	239.853			
2007	%	100	88,96	51,81	6,66	4,55	10,89	13,16	35,26
		1.776.441	1.580.356	920.301	118.225	80.908	193.524	233.733	626.390
	Son Sınıf Düzeyinde	801.232				104.600	67.128	38.755	210.483
	Önceki Yıllarda Yerleşmemiş	693.322				71.377	111.823	116.041	299.241
	Daha Önce Yerleşmiş	242.264				21.823	13.710	62.854	98.387
	Bir Yükseköğretim Programını Bitirmiş	39.623				1.333	863	16.083	18.279
					Toplam	199.133			
2006	%	100	89,31	49,78	6,75	4,66	10,50	13,28	35,18
		1.678.383	1.498.893	835.463	113.291	78.205	176.194	222.819	590.509
	Son Sınıf Düzeyinde	720.671				95.634	64.490	36.840	196.964
	Önceki Yıllarda Yerleşmemiş	695.894				75.692	100.863	120.409	296.964
	Daha Önce Yerleşmiş	220.978				19.032	10.068	51.101	80.201
	Bir Yükseköğretim Programını Bitirmiş	40.840				1.138	773	14.469	16.380
					Toplam	191.496			

Tablo 1. Yükseköğretim Talep Eden\Yerleşen Aday Sayıları

		Lisans			Önlisans			Toplam		
		Konten- jan	Yerleşen	Boş	Konten- jan	Yerleşen	Boş	Konten- jan	Yerleşen	Boş
2008	%	100	94,52	5,48	100	95,55	4,45	100	95,04	4,96
		204.734	193.524	11.210	208.413	199.133	9.280	413.147	392.657	20.490
	Devlet Üniversiteleri	167.010	166.410	600	194.332	188.273	6.059	361.342	354.683	6.659
	Vakıf Üniversiteleri	25.039	21.298	3.741	12.271	10.337	1.934	37.310	31.635	5.675
	KKTC Üniversiteleri	10.732	4.463	6.269	1.810	523	1.287	12.542	4.986	7.556
	Diğer Ülkelerdeki Üniversiteler	1.953	1.353	600				1.953	1.353	600
	Açık Öğretim Fakültesi		142.039			91.694			233.733	
	Toplam		335.563			290.827		626.390		
2007	%	100	94,52	5,48	100	95,55	4,45	100	95,04	4,96
		204.734	193.524	11.210	208.413	199.133	9.280	413.147	392.657	20.490
	Devlet Üniversiteleri	167.010	166.410	600	194.332	188.273	6.059	361.342	354.683	6.659
	Vakıf Üniversiteleri	25.039	21.298	3.741	12.271	10.337	1.934	37.310	31.635	5.675
	KKTC Üniversiteleri	10.732	4.463	6.269	1.810	523	1.287	12.542	4.986	7.556
	Diğer Ülkelerdeki Üniversiteler	1.953	1.353	600				1.953	1.353	600
	Açık Öğretim Fakültesi		142.039			91.694			233.733	
	Toplam		335.563			290.827		626.390		
2006	%	100	88,04	11,96	100	94,79	5,21	100	91,43	8,57
		200.128	176.194	23.934	202.027	191.496	10.531	402.155	367.690	34.465
	Devlet Üniversiteleri	163.844	156.120	7.724	189.306	180.594	8.712	353.150	336.714	16.436
	Vakıf Üniversiteleri	24.045	16.111	7.934	11.226	10.195	1.031	35.271	26.306	8.965
	KKTC Üniversiteleri	9.250	2.731	6.519	1.495	707	788	10.745	3.438	7.307
	Diğer Ülkelerdeki Üniversiteler	2.989	1.232	1.757				2.989	1.232	1.757
	Açık Öğretim Fakültesi		152.187			70.632			222.819	
	Toplam		328381			262.128		590.509		

Tablo 2. Örgün Yükseköğretim Programlarının Kontenjanları\Yerleşenleri

eğitim üniversitelerinin kurulmasıdır [4]. Bir dördüncü kırılma noktasının ise internet olgusu ile günümüzde yaşandığını söylemek mümkündür[5]. Bilgi iletişim teknolojileri ve internetin yaygınlaşmasıyla ağ toplumunda geleneksel örgün eğitimle uzaktan eğitim yakınsamaktadır. Yaşam boyu öğrenme fırsatları, daha geniş kitlelere ulaşma imkânı, zamandan ve yerden bağımsız eğitim olanakları açısından ele alındığında bilgi ve iletişim teknolojileri ile desteklenen uzaktan eğitim yaklaşımının 21. yüzyılın eğitim-öğretim biçimlerinden biri olacağını ve yüksek öğretimde de yeni açılımlar sağlayacağını söylemek mümkündür.

Sonuç

Yüksek öğretim bir hak olarak değerlendirildiğinde, mevcut arz kapasitesi içinde özellikle genel lise mezunlarının yüksek öğretime geçiş oranlarının görece olarak düşük olması önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu öğrenciler lisede akademik bir eğitim almışlardır ve herhangi bir meslek alanında istihdam edilebilmelerini sağlayacak bir mesleki beceriye de sahip olmamışlardır. Tek seçenekleri yüksek öğretime devam etmek olan bu öğrencilerin yüksek öğretim hakkından yoksun kalmış olmaları toplumsal ve ekonomik açıdan bir açmazın oluşmasına neden olmaktadır [6].

Teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler, eğitim imkânlarının daha fazla kişiye zaman ve mekândan bağımsız olarak ulaştırılmasını olanaklı hâle getirmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak hem geleneksel eğitimin zenginleştirilmesi, hem de uzaktan eğitimin yaklaşımı ile eğitimin yaygınlaştırılması, eğitimde imkân ve fırsat eşitliğinin artırılması ve yüksek öğrenimde kapasite artımı mümkündür.

Üniversitelerde Uzaktan Eğitim Yaklaşımı ve eÖğrenme Uygulamaları ile Önlisans, Lisans veya Lisansüstü Eğitimleri, Özel sertifika programları, Kısa veya Uzun süreli Kurslar, Kurum içi Eğitim Aktiviteleri ve birçok genel ve özel

amaçlı etkileşimli eğitim öğretim etkinlikleri gerçekleştirilebilir, mevcut etkinliklerin zenginleştirilmesi ve desteklenmesi sağlanabilir. Öncelikli olarak Türkiye’de kısa vadede üniversitelerde eğitmen ve öğrencilerin eş zamanlı olarak katıldığı video konferans tabanlı sanal sınıf uygulamaları ve öğrenme yönetim sistemleri ile yüksek öğrenimin zenginleştirilmesi ve desteklenmesi sağlanabilir. Bu bağlamda danışmanlık verilen, işitsel (audio) ve görsel (video) anlatım desteği ile eğitmenin anlattıklarını (beyaz tahtaya yazdığı, söyledikleri, projeksiyon sunumlar vb.) öğrencilere iletebileceği, öğrencilerin sorularını sorabilecekleri, paylaşım ve katkı sağlayacakları, ödev paylaşımının olduğu çift taraflı (interaktif) ortamların oluşturulması sağlanmalıdır. İlerleyen aşamalarda öğrenme yönetim sistemleri üzerinden verilen eğitimin etkileşimli animasyonlar ve 3B sanal ortamlar ile de desteklendiği platformlar kurgulanabilir. Üniversitelerde teknolojik altyapının ve insan kaynaklarının olgunlaşmasıyla birlikte YÖK’ün öncülüğünde oluşturulacak bir Sanal Üniversite olgusunun hayata geçirilmesi sağlanabilir.

Açıköğretim yönetmeliği, Enformatik Milli Komitesi’nin görev ve yetki tanımları, Üniversitelerarası İletişim Ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim Yönetmeliği, çeşitli eğitim kurumları ve siyasi yapıların hazırladığı rapor ve çalışmalarda uzaktan eğitime sürekli vurgu yapılması Türkiye’de yüksek öğretimde uzaktan eğitim açılımı üzerine bir farkındalığın olduğunu göstermektedir. Ancak bahsi geçen oluşum ve süreçlerin gerçekleştirilebilmesi için üniversiteler bünyesinde Uzaktan Eğitim Sistemindeki koordinasyon sağlayan ve uzaktan eğitimin yönetim, tasarım ve teknik süreçlerinde bilgi sahibi bir koordinasyon merkezi oluşturulmalıdır.

Üniversitelerdeki bilgi birikiminin ortak bir şekilde oluşturulması ve kullanılabilmesi açısından idari ve teknik standartların belirlenmesi gerekmektedir. Böylece farklı üniversiteler

ve eğitim kurumlarınca oluşturulan içerik, çalışma ve ortamlar iş gücü ve zaman kaybına sebebiyet vermeden paylaşılabilirliği ve sunulabilirliği sağlanacaktır. Bunun yanında bu konuda imkân ve birikimleri olmayan üniversite ve akademik personelin desteklenmesiyle süreçlere dâhil olmaları sağlanabilir.

Referanslar

[1] Yükseköğretim Kanunu, Kanun No : 2547, <http://www.yok.gov.tr/mevzuat/kanun/kanun2.html>, 6 Aralık 2008 tarihinde erişilmiştir.

[2] Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi Raporu, <http://www.yok.gov.tr/duyuru/yok-strateji-kitabi.pdf>, 2006, 6 Aralık 2008 tarihinde erişilmiştir.

[3] Girginer, N. (2001). Uzaktan Eğitim Kararlarında Teknoloji, Maliyet, Etkinlik Boyutları ve Uzaktan Eğitime Geçiş İçin Kavramsal Bir Model. Yayımlanmış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

[4] Simonson, Smaldino, Albright, & Zvacek, 2003

[5] Ozan, Ö. (2008). Kırsal Eğitim Ortamlarının Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Yoluyla İyileştirilmesi: Eskişehir Taşınabilir İlköğretim Uygulaması Örneği. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

[6] Türk Eğitim Derneği Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi Sorunlar ve Çözüm Önerileri Raporu, Ağustos 2008

[7] Tablolar aşağıdaki kaynaklardan derlenmiştir; Yükseköğretim Genel Müdürlüğü

- <http://yogm.meb.gov.tr/universiteler.htm>
- <http://yogm.meb.gov.tr/istatistikler.htm>
- T.C. Yüksek Öğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)
- 2008 ÖSYS: Üniversiteler ile İlgili İstatistiksel Bilgiler, <http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx7F6E10F8892433CFFF88F742D0D711251F015270D879BCA1A>
- 2008,2007, 2006 ÖSYS Merkezi Yerleştirme Sonuçları ile İlgili Sayısal Bilgiler, <http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx7F6E10F8892433CFFA91171-E62F0FF153CF3213DD9A45F616>
- <http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx7F6E10F8892433CFF404F9755767D76FF8AC99EA53C5F46AC>
- <http://www.osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx7F6E10F8892433CFF1A9547B61DAF-FE2AF8E1302CA0BA6395>

Tablo 3. Üniversitelerin 2006 - 2007 Öğretim Yılı Öğrenci, Öğretim Üyesi/Eleman Sayıları (D:Devlet, V:Vakıf, Ü: Üniversite, Y: Yükseköklü)

Üniversite/Yükseköklü	2006 - 2007 ÖĞRETİM YILI ÖĞRENCİ SAYILARI										2006 - 2007 ÖĞRETİM YILI ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI SAYILARI									
	ÖNLİSANS	YÜKSEK ÖLİSANS	DOKTORA	FİTİHAHTİSAS	GENEL TOPLAM	Öğretim Üyesi Sayısı	Öğretim Üyesi Başına Öğrenci Sayısı	PROFESÖR	DOĞANT	YARDAMLI DOĞANT	TOPLAM DOĞANT	ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI TOPLAM	ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI TOPLAM	ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI TOPLAM	ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI TOPLAM	ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI TOPLAM	ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI TOPLAM	ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI TOPLAM	ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI TOPLAM	ÖĞRETİM ÜYESİ/ELEMANI TOPLAM
1 Adan İzzet Baysal Ü.	5.084	10.668	620	109	77	16.858	71	43	2	173	240	117	49	270	466	706	192	BOLU	D	Ü
2 Adıyaman Ü.	2.859	1.627	0	0	0	7.056	243	1	2	16	16	37	5	3	30	66	2006 ADIYAMAN	D	Ü	
3 Adnan Menderes Ü.	8.324	7.777	638	184	184	17.061	41	97	62	412	116	87	37	366	20	991	1992 AYDIN	D	Ü	
4 Afyon Kocatepe Ü.	12.277	9.433	1.230	195	118	23.553	67	28	59	265	362	200	43	339	33	615	1992 A.KARAHİSAR	D	Ü	
5 Ahi Evran Ü.	3.966	4.857	0	0	0	8.343	170	2	5	49	20	34	11	124	173	2006 KIRŞEHİR	D	Ü		
6 Akdeniz Ü.	8.553	10.350	815	275	314	20.208	35	240	97	246	583	281	95	539	80	995	1.978 1982 ANTALYA	D	Ü	
7 Aksaray Ü.	2.220	1.769	0	0	0	3.959	121	2	4	27	33	10	55	119	152	2006 AKSARAY	D	Ü		
8 Amasya Ü.	3.044	3.160	0	0	0	6.224	189	1	1	31	33	72	2	6	84	117	2006 AMASYA	D	Ü	
9 Anadolu (F) Ü.	221.566	646.924	1.130	660	0	870.570	1.321	169	105	385	659	390	189	410	72	1.061	1.720 1973 ESKİŞEHİR	D	Ü	
10 Ankara Ü.	5.666	26.592	5.601	3.238	450	41.547	26	1.083	276	262	1.621	174	301	1.313	177	1.965	1946 ANKARA	D	Ü	
11 Atılım Ü.	6.025	25.698	2.740	1.165	292	35.920	34	270	220	560	1.050	123	154	740	40	1.057	2.107 1957 ERZURUM	D	Ü	
12 Balıkesir Ü.	11.224	12.454	680	132	0	25.020	90	35	34	208	277	172	53	285	45	396	673 1992 BALIKESİR	D	Ü	
13 Bolajazir Ü.	105	8.587	1.854	682	0	11.238	31	170	85	108	363	172	53	285	45	396	1971 İSTANBUL	D	Ü	
14 Bozok Ü.	2.893	2.519	0	0	0	5.412	246	3	3	16	22	34	5	20	59	81	2006 YOZGAT	D	Ü	
15 Celal Bayar Ü.	9.330	13.728	953	133	208	24.532	63	96	95	195	387	189	63	424	13	698	1.085 1992 MANİSA	D	Ü	
16 Cumhuriyet Ü.	9.218	13.708	740	144	301	24.111	58	107	84	228	419	189	50	542	16	797	1.216 1974 SIVAS	D	Ü	
17 Çankaya 19 Mart Ü.	8.887	12.498	982	97	0	20.424	88	51	31	150	232	154	56	144	40	394	626 1992 ÇANKAYA	D	Ü	
18 Çukurova Ü.	9.360	19.978	3.147	779	275	33.340	44	400	120	244	764	247	120	647	59	1.083	1.847 1973 ADANA	D	Ü	
19 Dicle Ü.	4.199	13.668	852	125	338	19.182	39	155	88	283	486	139	89	528	38	774	1.260 1973 DİYARBAKIR	D	Ü	
20 Düzce Eylül Ü.	8.577	27.607	4.077	1.453	459	42.173	37	447	197	485	1.129	351	183	1.234	120	1.868	2.997 1992 DÜZCE	D	Ü	
21 Düzce Ü.	13.075	14.729	1.513	94	0	29.411	115	27	16	212	255	200	60	230	4	484	749 1992 KUTAHYA	D	Ü	
22 Ege Ü.	3.626	1.991	0	0	125	5.742	36	31	15	115	161	71	17	221	4	317	478 2006 DÜZCE	D	Ü	
23 Ege Ü.	12.007	26.835	1.790	1.959	462	42.663	31	722	263	395	1.380	309	185	1.120	127	1.741	3.121 1955 İZMİR	D	Ü	
24 Erciyes Ü.	7.666	17.977	1.700	422	401	28.165	51	220	115	214	549	150	151	561	43	915	1.464 1978 KAYSERİ	D	Ü	
25 Erzurum Ü.	3.118	3.108	0	0	0	6.226	71	1	6	81	88	54	8	26	3	91	179 2006 ERZURUM	D	Ü	
26 Eskişehir Osmangazi Ü.	7.011	12.463	1.242	295	270	14.971	32	174	74	226	474	55	40	449	18	562	1.036 1993 ESKİŞEHİR	D	Ü	
27 Fırat Ü.	5.231	13.006	1.053	466	334	20.890	33	172	114	343	629	142	59	628	23	862	1.491 1975 ELAZIĞ	D	Ü	
28 Gaziantep Ü.	2.993	1.612	709	85	0	2.999	25	40	23	54	117	14	23	116	9	162	279 1994 İSTANBUL	D	Ü	
29 Gaz Ü.	4.988	43.445	6.880	2.287	524	57.834	37	738	520	1.569	390	179	1.939	182	2.690	4.259 1982 ANKARA	D	Ü		
30 Gaziantep Ü.	3.948	7.177	285	82	251	13.143	44	80	55	167	302	189	86	385	18	678	980 1997 GAZİANTEP	D	Ü	
31 Gaziantep Ü.	5.983	5.760	595	69	73	12.800	44	30	31	211	272	154	55	183	39	441	713 1992 TOKAT	D	Ü	
32 Gaziantep Ü.	0	783	1.148	305	0	2.234	17	28	35	71	134	10	17	188	25	210	344 1992 KOCAELİ	D	Ü	
33 Giresun Ü.	5.315	2.848	0	0	0	8.161	272	---	1	29	30	108	18	27	3	156	186 2006 GİRESUN	D	Ü	
34 Hacı Bektaş Ü.	2.827	22.771	2.209	1.427	493	25.727	22	735	383	1.354	359	209	2.224	137	2.929	4.283 1967 ANKARA	D	Ü		
35 Harran Ü.	4.451	3.655	246	32	123	8.607	29	46	5	33	42	60	5	36	2	103	415 2006 ÇORUM	D	Ü	
36 Hitit Ü.	3.053	1.790	0	0	0	4.843	115	4	5	33	42	60	5	36	2	103	415 2006 ÇORUM	D	Ü	
37 İnönü Ü.	4.527	11.546	640	178	184	17.470	43	76	90	242	398	86	79	401	43	609	1.007 1975 MALAYYA	D	Ü	
38 İstanbul Teknik Ü.	8.039	4.151	1.708	0	21.010	28	385	177	232	854	117	127	630	82	1.156	2.010	1944 İSTANBUL	D	Ü	
39 İstanbul Ü.	6.839	41.765	5.253	2.808	1.248	59.333	16	1.372	375	520	2.868	74	195	1.059	64	1.382	3.650 1933 İSTANBUL	D	Ü	
40 İzmir Yüksek Tek. Enst.	0	1.422	445	152	0	2.019	26	24	76	125	229	36	229	42	336	461	1992 İZMİR	D	Ü	
41 Kırıkkale Ü.	8.860	6.174	632	45	96	14.997	63	35	167	238	301	70	201	25	498	756 1992 KIRŞEHİR	D	Ü		
42 Kırıkkale Ü.	6.552	6.377	471	71	12	13.183	78	26	1	170	170	99	152	13	301	471	1992 KIRŞEHİR	D	Ü	
43 Karadeniz Teknik Ü.	7.552	23.498	1.932	637	259	33.888	57	217	103	276	596	250	120	444	76	900	1.456 1955 TRABZON	D	Ü	

Yüksek Öğretimde Kapasite Sorunu için Uzaktan Eğitim Yaklaşımı
Özlem Ozan, Yasin Özarslan

44	Kastamonu Ü.	2781	3,866	0	0	0	6,647	162	4	--	37	41	62	7	34	2	95	136	2005	KASTAMONU	Ü
45	Kırıkkale Ü.	5141	8,528	416	87	140	14,312	162	42	73	176	291	75	47	345	16	483	774	1992	KIRIKKALE	Ü
46	Kocaeli Ü.	25,072	23,492	1,696	340	275	51,865	121	128	58	242	428	227	131	453	18	879	1,307	1992	KOCAELI	Ü
47	Marmara Ü.	4,810	36,122	7,655	2,564	310	51,461	52	484	171	326	981	121	101	270	22	514	1,495	1982	KOCAELI	Ü
48	Mehmet Akif Ersoy Ü.	8,172	3,802	0	0	0	11,974	249	4	4	40	48	89	13	23	1	126	174	2006	BURDUR	Ü
49	Mimar Sinan Güzel San. Ü.	10,706	10,337	724	107	204	23,575	53	75	117	235	417	189	97	331	15	633	1,050	1992	MERSİN	Ü
50	Mimar Sinan Güzel San. Ü.	319	4,432	509	262	0	5,222	20	84	41	146	271	56	19	21	266	537	1982	İSTANBUL	Ü	
51	Muğla Ü.	8,478	12,081	668	44	0	21,271	81	50	31	182	263	177	113	136	27	453	716	1992	MUĞLA	Ü
52	Mustafa Kemal Ü.	6,940	7,145	301	43	46	14,475	49	39	49	209	297	126	21	201	201	368	665	1992	HATAY	Ü
53	Namik Kemal Ü.	8,429	1,956	0	0	0	10,385	81	36	9	83	128	87	9	53	---	149	277	2006	TEKİRDAĞ	Ü
54	Niğde Ü.	3,836	6,539	355	35	0	11,165	62	18	20	141	179	158	33	116	7	314	495	1992	NİĞDE	Ü
55	Öndokuz Mayıs Ü.	5,210	16,688	803	437	491	23,629	33	213	122	383	718	174	47	845	10	1,077	1,795	1975	SAMSUN	Ü
56	Ordu Ü.	4,042	1,619	0	0	0	5,661	167	6	1	27	34	35	7	17	---	59	90	2006	ORDU	Ü
57	Orta Doğu Teknik Ü.	131	15,739	3,970	0	0	22,110	30	382	127	218	727	277	108	1,391	67	1,843	2,670	1959	ANKARA	Ü
58	Pamukkale Ü.	7,147	15,463	632	66	232	23,540	51	87	66	313	466	170	57	510	44	791	1,357	1992	DENİZLİ	Ü
59	Rize Ü.	4,947	1,330	0	0	0	6,277	126	2	4	44	50	57	11	47	8	123	173	2005	RİZE	Ü
60	Sakarya Ü.	17,464	18,644	2,729	535	0	39,372	83	88	70	317	475	203	85	290	42	620	1,095	1992	SAKARYA	Ü
61	Sepik Ü.	32,338	42,489	8,778	1,316	362	85,283	95	324	154	419	897	288	58	314	32	692	1,689	1975	KONYA	Ü
62	Süleyman Demirel Ü.	16,892	14,658	1,017	530	248	33,145	55	130	106	392	598	196	135	568	59	958	1,656	1992	ISPARTA	Ü
63	Trakya Ü.	12,069	9,055	1,152	284	330	22,890	57	99	63	239	401	211	73	511	52	847	1,248	1992	EDİRNE	Ü
64	Uludağ Ü.	14,869	24,134	863	484	476	40,826	56	343	168	219	730	345	149	883	104	1,481	2,211	1975	BURSA	Ü
65	Uşak Ü.	2,476	5,423	0	0	0	7,899	132	5	2	53	60	52	2	26	2	82	142	2006	UŞAK	Ü
66	Yıldız Teknik Ü.	2,109	16,664	2,039	741	0	21,573	40	173	86	277	536	297	25	590	31	943	1,479	1982	İSTANBUL	Ü
67	Yüzüncü Yıl Ü.	6,409	8,331	1,479	152	230	16,601	45	78	44	247	369	165	55	506	29	755	1,124	1992	VAN	Ü
68	Zonguldak Karaelmas Ü.	11,087	9,374	588	78	196	21,323	65	43	41	242	326	109	64	255	13	441	767	1992	ZONGULDAK	Ü
69	Atılım Ü.	1,607	3,920	1,034	0	0	6,561	92	32	9	30	71	60	42	59	2	163	234	1996	ANKARA	Ü
70	Atılım Ü.	0	2,974	433	0	0	3,407	47	28	4	40	72	41	72	27	7	147	219	1997	ANKARA	Ü
71	Bağçeşehir Ü.	2,827	2,899	1,731	0	0	7,457	162	15	4	27	46	113	2	9	---	124	170	1997	İSTANBUL	Ü
72	Baykent Ü.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Beşiktaş Ü.	1,246	9,865	693	402	0	12,206	42	88	48	158	292	622	2	---	---	641	933	1994	ANKARA	Ü
74	Bilecik Ü.	330	1,207	102	0	0	1,639	57	14	3	12	29	16	34	6	---	58	87	1997	MERSİN	Ü
75	Çağ Ü.	160	3,441	243	0	0	3,844	44	36	5	30	71	45	41	62	14	162	233	1997	ANKARA	Ü
76	Çanakkale Ü.	107	1,816	123	0	0	2,045	36	24	12	22	58	18	39	36	---	93	151	1997	İSTANBUL	Ü
77	Doğuş Ü.	1,897	3,821	375	0	49	5,952	56	24	20	63	107	68	36	76	12	192	299	1996	İSTANBUL	Ü
78	Fatih Ü.	0	2,609	263	0	0	2,872	38	30	10	35	75	73	24	26	1	126	201	1996	İSTANBUL	Ü
79	Halik Ü.	0	1,863	65	52	0	1,800	51	17	3	15	35	41	3	7	23	74	109	1996	İSTANBUL	Ü
80	İşık Ü.	424	6,768	1,924	46	0	9,162	79	41	17	58	116	228	52	132	---	412	528	1996	İSTANBUL	Ü
81	İstanbul Bilgi Ü.	163	2,111	9	0	18	4,011	6	36	7	19	64	6	---	---	---	350	466	1997	İSTANBUL	Ü
82	İzmir Bilim Ü.	1,310	4,465	416	80	0	6,476	95	61	9	48	118	177	66	107	---	102	162	1992	İSTANBUL	Ü
83	İzmir Kültür Ü.	1,137	3,214	477	0	0	4,828	37	30	2	18	80	42	20	36	4	211	284	2001	İZMİR	Ü
84	İzmir Ticaret Ü.	812	4,143	344	17	0	5,016	95	30	6	28	53	40	139	32	---	195	299	1996	İSTANBUL	Ü
85	İzmir Ekonomi Ü.	803	2,914	330	192	0	4,209	94	10	6	25	66	31	29	65	2	127	195	1992	İSTANBUL	Ü
86	Kadir Has Ü.	0	3,101	385	16	0	4,482	28	47	5	77	134	21	95	1	---	310	510	1997	İSTANBUL	Ü
87	Kocaeli Ü.	1,453	3,196	390	0	33	5,072	49	47	5	51	103	59	49	95	4	209	310	1997	İSTANBUL	Ü
88	Kocaeli Ü.	0	1,199	32	0	0	1,271	10	22	4	22	46	33	1	---	---	38	60	1999	İSTANBUL	Ü
89	Kocaeli Ü.	0	2,159	357	116	0	3,291	32	14	3	12	25	16	9	---	---	120	265	2003	ANKARA	Ü
90	KOBEK EKO. ve Tek. Ü.	0	1,177	135	0	0	1,320	37	34	3	16	33	8	30	47	---	80	104	2003	ANKARA	Ü
91	Uludağ Ü.	0	1,007	135	0	32	1,675	15	43	10	11	64	10	8	5	15	40	104	1999	ANKARA	Ü
92	Yıldırım Ü.	786	8,002	31	0	0	13,815	68	15	3	8	37	22	18	43	---	53	80	2003	İZMİR	Ü
93	Yıldırım Ü.	4,751	14,405	2,398	315	18	15,171	41	183	42	169	374	424	316	187	12	939	1,813	1998	İSTANBUL	Ü
94	Yıldırım Ü.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	101	121	1995	İSTANBUL	Ü
95	Atatürk Kültür, Edebiyat ve İnceleme Enstitüsü Ü.	437	0	0	0	0	437	219	2	---	---	---	---	---	---	---	44	46	2005	MERSİN	Ü
96	Atatürk Kültür, Edebiyat ve İnceleme Enstitüsü Ü.	206	0	0	0	0	206	---	---	---	---	---	---	---	---	---	10	10	2003	MERSİN	Ü

